

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Inspektorát

Pardubice

Inspekční zpráva

Pomocná škola, Bystré, Zámecká 1

Zámecká 1, 569 92 Bystré

Identifikátor školy: 600 024 482

Termín konání orientační inspekce: 14., 15. a 16. května 2001

Čj.	102 202/01-4033
Signatura	oj4nu202

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

S účinností od 1. července roku 2000, na základě Zřizovací listiny vydané Školským úřadem ve Svitavách, vstoupila Pomocná škola, Bystré, Zámecká 1, (dále jen škola) jako příspěvková organizace do právní subjektivity. Dle Rozhodnutí o zařazení školy do sítě MŠMT ČR je její kapacita 25 žáků. Součástí školy tvoří přípravný stupeň pomocné školy s kapacitou 6 žáků a speciálně pedagogické centrum pro mentálně postižené (dále jen SPC). Orientační inspekce byla zaměřena na výchovně vzdělávací činnost pomocné školy a jejího přípravného stupně.

Jako škola pro žáky těžce mentálně postižené umožňuje v letošním školním roce povinnou školní docházku 24 žákům z Ústavu sociální péče v Bystrém (dále jen ÚSP), výjimečně z rodinného prostředí. Škola je umístěna od svého založení v roce 1992 v zámeckých prostorách, sídlu ÚSP pro chlapce a muže. Pracují 4 třídní kolektivy. Zastoupen je přípravný stupeň pomocné školy (věk 4 žáků 10 - 16 let) a všechny čtyři stupně pomocné školy, tj. nižší, střední, vyšší i pracovní (4 žáci mladší a 16 žáků starších 16 let). Ve všech třídách, vzhledem k míře a hloubce zdravotního postižení, je umístěn adekvátní počet žáků v souladu s dílkou § 3 odst. 4) vyhl. MŠMT č. 127/1997 Sb., o speciálních školách a speciálních mateřských školách.

Výchovně vzdělávací proces probíhá v souladu se vzdělávacím programem pomocné školy a přípravného stupně pomocné školy vydaný MŠMT ČR pod čj. 24 035/97-22 s platností od 1. září 1997.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Hodnocení kvality vzdělávání bylo provedeno na základě četné hospitační činnosti, vyhodnocení podmínek výuky, analýzy povinné a další dokumentace školy a na základě rozhovorů s vyučujícími a ředitelem školy.

Byla sledována výuka následujících předmětů: věcné učení, čtení, řečová výchova, počty, smyslová výchova, tělesná výchova, pracovní a výtvarná výchova.

Činnost jednotlivých tříd pomocné školy naplňuje platný vzdělávací program, učební plán je dodržován. Je rozšířen o nabídnuté a realizované zájmové kroužky - výtvarný, sportovní a taneční. Učitelé plánují svoji práci prostřednictvím tematických plánů učiva. Dle individuálních výchovně vzdělávacích programů pro jednotlivé žáky je vyučováno ojedinele, přestože častá kombinace a složitost zdravotního postižení žáků vyžaduje ze strany učitele důkladné seznámení se s jeho diagnózou a následné sestavení daného programu.

Pedagogický proces je zabezpečen týmem šesti vyučujících - čtyři třídní učitelé, vychovatelka spolu s třídní učitelkou ve třídě přípravného stupně (zároveň učitelka na částečný úvazek) a ředitel školy. Pedagogický sbor je tvořen dvěma muži a čtyřmi ženami přiměřené věkové struktury. Pouze tři vyučující včetně ředitele školy splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti v souladu s vyhl. MŠMT ČR č. 139/1997 Sb., o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků a o předpokladech kvalifikace výchovných poradců. Ostatní tři učitelky nedosáhly vysokoškolského vzdělání, jsou absolventkami střední pedagogické školy. Výukové prostory nejsou rozměrově velké, ale svým vybavením a příjemnou tvůrčí výzdobou poskytují pozitivně laděné školní prostředí. Školní lavice a židle jsou speciální, odpovídající somatickým zvláštěm žáků. Kromě čtyř tříd má škola zřízenou kuchyňku a školní dílnu. Tělocvična ÚSP je po dohodě s vedením ústavu využívána hlavně v zimních měsících a za nepříznivého počasí. Fond používaných učebnic a

učebních textů je odpovídající potřebám daného typu školství, doplněný speciálními pomůckami. Současné vybavení školy audiovizuální technikou je dobré. Způsob, kterým je vedena převážná část výuky, umožňuje uplatnění psychohygienických zásad jako nezbytnost v působení na handicapované žáky. Relaxační pasáže však byly vřazovány pouze některými vyučujícími, a to s různou intenzitou a frekvencí v rámci pozitivního dopadu na žáky.

Organizační pokyny učitelů byly většinou jasně a srozumitelně sdělované a přiměřené hloubce zdravotního postižení žáků. Pestrost metod a forem práce jako jedna z hlavních podmínek úspěšné výuky těžce mentálně postižených žáků byla většinou uplatněna. Nastolené činnosti směřovaly k rozvíjení psychických i fyzických schopností a předpokladů žáků tak, aby obstáli v možné míře v každodenních, zejména samoobslužných aktivitách a ve společenském životě. Organizačně velmi dobře zvládnuté hodiny se vyznačovaly potřebnou škálou používaných metodických prvků a forem práce, zařazením relaxačních a simulačních vstupů, kvalitním mluveným projevem vyučujících. Příkladně byla vedena výuka počtů středního stupně za použití názorných pomůcek, individuálního neformálního přístupu učitele k žákům a přiměřené tolerance vůči specifickým projevům žáků. Hodina řečové výchovy, byť velmi dobře připravená, místy inklinovala svým vedením spíše k věcnému učení na úkor rozvoje komunikativních dovedností žáků. Propojení teoretického učiva s praktickým životem, průběžné obohacování výuky, např. jazykolamy, hádankami apod. a další pozitivní zjištění byly hlavními atributy výuky čtení nejstarších žáků školy. Nepříliš zdařile situovaná výuka pracovního vyučování - pěstitelských prací do malé, odkládací místnosti, znamenala pro zvolenou činnost, tj. přesazování květin, organizační problémy, minimální zapojení žáků do praktických činností a obtížný dohled nad žáky, plnící svůj úkol mimo místnost. Hodina tělesné výchovy probíhající v zámeckém parku byla velmi dobře připravena, byly zařazovány přiměřené tělovýchovné aktivity. Místy negativním prvkem je vysoký počet žáků ve skupině, byť se dvěma vyučujícími. Většina žáků byla v hodinách aktivní a ukázněná v rámci svých psychosomatických možností. V méně efektivních částech hodin byl zřejmý rostoucí neklid a nesoustředěnost některých žáků.

Žáci jsou průběžně odměňováni pochvalami a povzbuzením k další činnosti. Hodnocení žáků má u většiny učitelů silně motivační charakter slovně vyjádřený a vede k posílení důvěry k jejich schopnostem a určité dávce sebevědomí.

Na vzájemnou komunikaci mezi vyučujícími a žáky měl vliv jejich momentální zájem o výuku a zdravotní stav. Lze konstatovat, že ve většině případů se dařilo rozvíjet základní komunikativní dovednosti žáků a vést je k vyšší míře koncentrovanosti na výuku. Vztah vyučujících k žákům je velmi vstřícný a většinou přiměřeně důvěrný.

Hodnocení kvality vzdělávání

Všechny sledované jevy, tj. plánování a příprava výchovně vzdělávacího procesu, podmínky výuky - personální, materiální a psychohygienické, organizace vyučování, používané formy a metody práce, motivace žáků a jejich hodnocení, interakce a vzájemná komunikace byly celkově hodnoceny jako velmi dobré.

Kvalita vzdělávání v pomocné škole je ve svém souhrnu velmi dobrá.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Ředitel školy pracuje ve funkci od roku 1996. Koncepční záměry rozvoje speciální školy

stanovil na základě analýzy podmínek školy a potřeb zdravotně postižených žáků. Důraz je kladen na všestranný rozvoj osobnosti žáka a jeho přípravu na soběstačný život. Profilace speciální školy je v těsné součinnosti s posláním, záměry a úkoly ÚSP. Několikaleté působení školy prokázalo svoje opodstatnění. V současnosti je připravována další školní třída pro vznik nového třídního kolektivu. Každoroční činnost školy je vytyčena ročním plánem práce, členěným na dílčí měsíční celky. Jsou stanoveny konkrétní úkoly bez určení osobní zodpovědnosti a přesného termínu konání akce. Pedagogická práce vyučujících je v souladu se vzdělávacím programem pomocné školy a přípravného ročníku pomocné školy.

Kompetence a povinnosti učitelů jsou zakotveny v organizačním řádu. Povinná pedagogická dokumentace školy je většinou řádně vedena. Nedostatky byly konstatovány v zápisech učiva do třídních knih v pomocné škole vzhledem ke třem postupným ročníkům v jedné třídě. Vyučující často nerozlišují dané ročníky, zápisy jsou jednotné, méně vypovídající bez bližší specifikace. Rozhodnutí ředitele školy jsou konkrétní a adresná, ovšem vzhledem k malé velikosti školy často předána ústní formou. Informace dlouhodobějšího charakteru jsou vyvěšovány na nástěnce ve sborovně. Ředitel zpracovává administrativní záležitosti počítačovou formou. Delší dobu přetrvávajícím negativem je neúplné personální obsazení SPC, chybí psycholog. Dle ústního sdělení ředitele školy je dočasně situace řešena spoluprací s psychologkou pedagogicko-psychologické poradny, žádná oficiální smlouva však předložena nebyla.

Osobní údaje o žácích jsou zajištěny před zneužitím. S vychovateli žáků, případně zákonnými zástupci, škola spolupracuje průběžně. O činnosti speciální školy vypovídá kvalitně zpracovaná výroční zpráva školy za uplynulý školní rok. Pedagogové a jejich žáci prezentují vhodným způsobem svoji činnost také na veřejnosti. Jsou pořádány sportovní, kulturní a společenské aktivity. V rámci mimoškolních aktivit se žáci zúčastňují místní abilympiády, dopravních soutěží, výtvarných akcí apod.

Pro pozitivní vývoj školy je dle možností využíván potenciál specifických schopností pracovníků a jejich dobrých nápadů. Škola působí přívětivě, navozuje pozitivní klima. Ředitel vytvořil systém morálního a hmotného stimulování pracovníků. Kritéria přidělování nenárokových složek platu jsou konkrétní a motivační. Učitelé dle možností využívají akreditovaných vzdělávacích institucí v Brně, Svitavách, Olomouci i jinde v rámci studijních aktivit směřujících k jejich osobnostnímu a profesnímu růstu.

V přímé hospitační činnosti ředitele školy byla shledána nižší frekvence. Zápisy z hospitací mají velmi dobrou úroveň, jsou konkrétní se zpětnou vazbou na zjištění z minulých kontrol. Vzhledem k rodinnému prostředí malé školy dochází k neformálnímu kontaktu ředitele s učiteli a žáky každodenně.

Hodnocení kvality řízení

V plánování a organizování činnosti školy byla konstatována převaha pozitivních zjištění, tyto oblasti mají velmi dobrou úroveň. Vedení a motivování pracovníků je rovněž velmi dobré, rezervy jsou v kontrolním mechanismu školy, hodnoceno průměrně. Celkově je kvalita řízení velmi dobrá.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Rozhodnutí o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení vydané MŠMT ČR dne 29. června 2000 pod čj. 22 317/2000-21
2. Zřizovací listina vydaná Školským úřadem ve Svitavách dne 21. června 2000 pod čj. 817/00
3. Vzdělávací program pomocné školy a přípravného stupně pomocné školy vydaný MŠMT ČR čj. 24 035/97-22 s platností od 1. září 1997
4. Výkaz V4 - 01 o speciálních školách podle stavu k 30. září 2000
5. „Plánování a koncepce rozvoje školy“
6. „Výhledový plán školy pro školní rok 2000/2001“
7. Tématické plány učiva hospitovaných předmětů
8. Rozvrhy vyučovacích hodin pro školní rok 2000/2001
9. Třídní knihy, třídní výkazy, katalogové listy všech tříd pro školní rok 2000/2001
10. Osobní dokumentace zdravotně postižených žáků (výběr)
11. Záznamy z pedagogických rad
12. „Řád školy“ čj. 110/00
13. „Organizační řád“
14. „Vnitřní platový předpis s účinností od 1. července 2000“
15. „Personální obsazení školy a SPC k 1. lednu 2001“
16. „Přehled vzdělávání pedagogických pracovníků ve školním roce 2000/2001“
17. Personální dokumentace (doklady o vzdělání pedagogických pracovníků)
18. Záznamy z hospitací prováděných ředitelem školy ve školním roce 2000/2001
19. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1999/2000 ze dne 22. srpna 2000
20. Inspekční zpráva čj. O-10-04/9697-197 z 30. dubna 1997

ZÁVĚR

Pomocná škola, Bystré, Zámecká 1, spolu s SPC, představuje v okrese Svitavy v dnešní podobě komplex speciálních výchovných a vzdělávacích služeb pro zdravotně handicapované jedince. Spolupráce s ÚSP je vstřícná a kooperativní. Vzhledem ke zjištěné velmi dobré úrovni vzdělávání a řízení školy je ve svém souhrnu její činnost hodnocena velmi dobře.

Ve srovnání se zjištěními na základě inspekce v roce 1997 lze konstatovat, že doporučení ke zlepšení činnosti školy byla zčásti akceptována, zejména v oblasti materiálně technického vybavení školy. V řídicí činnosti přetrvávají drobné nedostatky, především formálního charakteru.

V rámci provedené orientační inspekce nebyla sledována efektivnost využívání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem k účelu jejich poskytnutí a vzhledem ke schváleným učebním dokumentům. Tato oblast bude součástí příští kontroly školy.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektorka

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Vedoucí týmu

Mgr. Eva Škodová

Mgr. Eva Škodová v. r.

V Pardubicích dne 12. června 2001

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 19. června 2001

Razítko

Ředitel školy

Podpis

Mgr. Ivo Musil

Mgr. Ivo Musil v. r.

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Posouzení jevů

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy (samosprávy): OkÚ Svitavy	2001-07-11	102 288/01-4033
Zřizovatel: -,-	2001-07-11	-,-
Rada školy:	Není zřízena.	

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-----	-----	Připomínky nepodány.